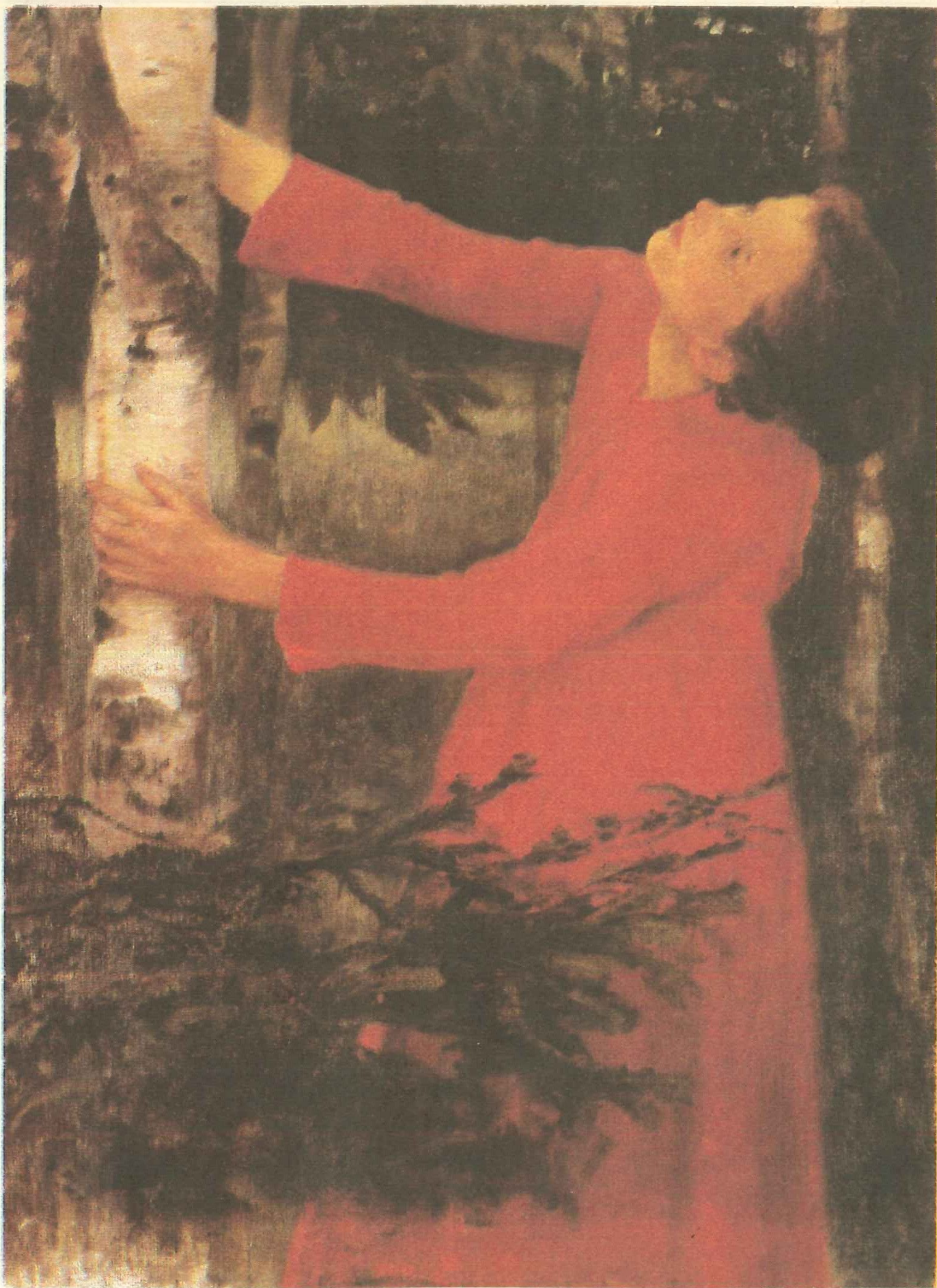
kisdobos

1988. ÁPRILIS

KISDOBOS KÉPTÁR

FERENCZY KÁROLY (1862—1917) Madárdal
Magyar Nemzeti Galéria

Kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetsége lapja a 6—10 éveseknek. XXXVII. évf. 4. sz. Főszerkesztő: **Jani Gabriella.** Kiadja: az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat. Felelős kiadó: **dr. Király G. István.** Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16. 1347, telefon: 116-660 Készült a Kossuth Nyomdában 88.0055. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató. Index: 25442, HU ISSN 0450-3287. **Levélcím:** Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100. 1502, telefon: 660-162. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapterjesztési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest XIII. Lehel út 10/a 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Megjelenik évenként tíz alkalommal. Előfizetési díj egy évre 60 Ft. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

A címlap **Horóczi Margit** munkája.
A szerkesztőség munkatársai: Ferenczy Ágnes, Gaál Ödönné, Kóka Rozália, Zentai Mari.

Teophile Gautier

Mezei hangverseny

Nézd csak, nézd a fákat,
hófehéren állnak;
virág-hó esik.
Esőn át ragyogva
törli a napocska
fűzfák könnyeit,
s minden szín az égen,
a viola-kéken
visszatükrözik.

Nyitja légy a szárnyát
s arany szeme-párját
a szitakötő,
darázs-derekával
fényes égre szárnyal
bontott fátylon ő.
Patak vize fut már,
vízben a hal ugrál:
új tavaszidő.

Nemes Nagy Ágnes fordítása

Charles D'Orleans

Rondó*

Az idő levette már
szél- és fagy- és eső-csuháját
hímzett ragyogás fedi vállát,
tündöklő, tiszta napsugár.

Minden kis állat és madár
külön énekre nyitja száját:
„Az idő levette már
szél- és fagy- és eső-csuháját."

Ér s patak megifjodva jár
s boldogan nézi új ruháját,
vert ezüstcseppek csillogását.
Kivirúl az egész határ.
Az idő levette már
szél- és fagy- és eső-csuháját.

Szabó Lőrinc fordítása

* *francia szó; körtánc majd körvers a jelentése*

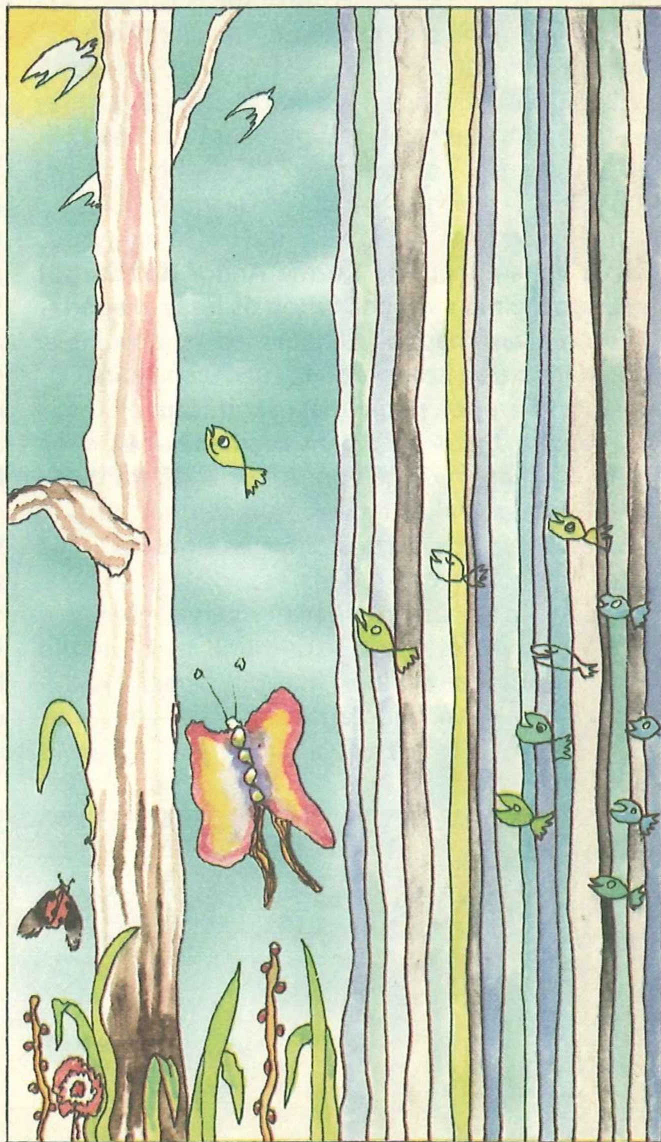
Radnóti Miklós

Április

Ragyogó rügyre ült le most a nap,
s nevetve szamárfület mutogat.
Madárfi erre eltátja csőrét
hunyorg feléje a nevető rét
s a bárány is csodálkozik. Csoda,
hogy nem billen ki száján fogsora.

*

Ragyogó rügyön álldogál a nap,
indulni kész, arany fején a kalap.
Fiatal felhő bontja fönt övét
s langyos kis esőt csorgat szerteszét,
a rügy kibomlik tőle és a nap
pörögve hull le és továbbszalad.

Kiss Ilona rajza

Csoóri Sándor

Gyermekévek harangzúgásban

részlet

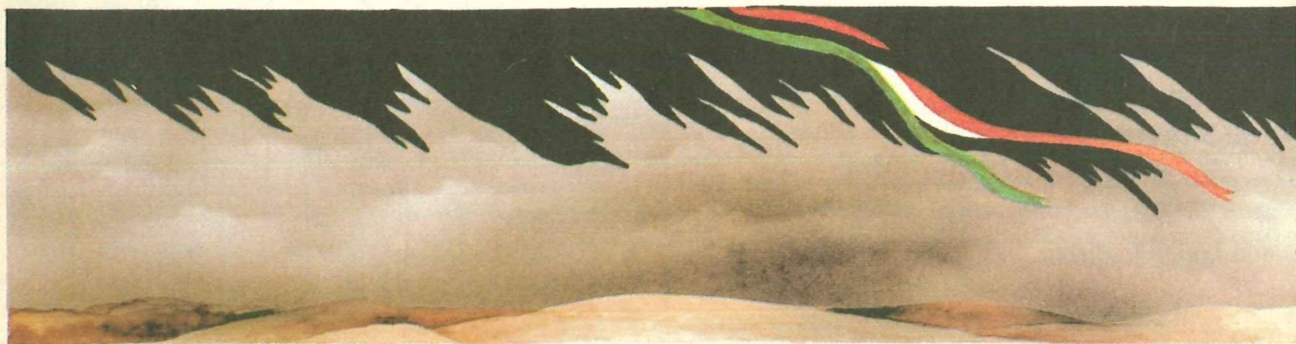
A német megszállás napján, 1944. március 19-én, még pápai diák voltam. Az első órában megértettük, mi történt. A felsősök még azt is kisütötték, hogy Hitlerék azért választották a vasárnapot, mert ünnepnap mindig kisebb az ellenállás ereje, mivel az emberek nem dolgoznak, ki-ki pihen vagy éppen templomba megy. A páncélautós, motorbiciklis német katonák úgy álltak meg a Fő téren s a Fő utcán, mintha csak pihenni álltak volna meg néhány órára. Egyszerre akartak fenyegetőek lenni és barátságosak is. Ez azonban nem sikerült. Az öregebb diákok — a tanáraik jóváhagyásával — elővették a pár nappal előbb viselt március tizenötödikei kokárdákat, és tüntetően újra kitűzték. Mi, szecskák, villámgyorsan követtük őket. Mulatságosak voltunk nemzeti csokrainkkal és szalagjainkkal a gépuskákkal szemben? Minden bizonnyal, de először éreztem magamat eltökéltnek. Először éreztem magamat, másokkal együtt, magyarnak. Gyerek voltam még, de Kozma Andor **Karthágói harangok** című versének fojtott és lázas allegóriáját* azon a vasárnapon értettem meg sors szerint is. A légiriadók és a szaporodó bombázások hamarosan véget vetettek pápai diákoskodásom első felvonásának. Ősszel már nem kezdtem el az évet, otthon maradtam Zámolyon. A közeledő front hatására élelmet, ruhát ástunk el a földbe, hogy a háború veszett kutya szájától megvédhessük. Föld alá került a Bocskai-ruhám s a diáksapkám is. A sapkát külön ástuk el, mert hallottunk olyan híreket, melyektől megborzongtunk: a bevonuló szovjetek katonaholminak hitték a bársony diáksapkát, valamilyen különleges alakulat egyenruhatartozékának, és keresték a gazdáját. Félelem s hazudozás kezdődött el a sapka körül, amely tragédiába torkollt.

A közeledő front mindent átalakított és áthangolt bennünk. Nemcsak a ruháinkat ástuk el jó mélyre, hanem a reményeinket is. Gyönyörű, aranysújtásos augusztus volt negyvennégyben, darazsak s izgatott lepkék hónapja, de mi úgy kapáltuk be érésre a szőlőt: ki tudja, szüretelhetünk-e az idén? Ki tudja, ki tudja, ki tudja? — ez visszahangzott egyébként is minden jövőt faggató gondolatunk mögött. Az én diákoskodásom is ennek a bizonytalanságnak a vermébe zuhant bele. Folytassam a tanulást? Ne folytassam? A gimnáziumtól semmiképpen sem akartam elszakadni: erősködtem, hogy legalább a tanévnyitóra utazzunk el Pápára, vegyük meg a tankönyveket, majd tanulok magánúton, de anyámék erre a hosszú útra se szánták el magukat. Ezen a nyáron már túl sok kóstolót kaptunk a halálos veszedelmekből. Csákvár és Zámoly között egy ideiglenes katonai repülőteret rendeztek be a németek. S ez a repülőtér olyan ingerlő célpont volt az amerikai bombázókat kísérő vadászgépeknek, mint a kitömött bagoly a pukkancs varjaknak: szinte hetente lecsaptak rá. Előfordult, hogy egyetlen alkalommal huszonöt álcázott német repülőt is felgyújtottak. Mi, gyerekek, a kazal tetejéről néztük az égő gépeket, a bezintűz lidérces keringőjét a Vértes alatt, de nemcsak szemtanúi, de elég gyakran szívdobogásos résztvevői is voltunk a sűrűsödő légi csatáknak. Árkokba, szekerek alá kellett behúzódnunk, mert az egymásra tüzelő vadászgépek bolond golyói, mint a vasbögölyök, ott röpdöstek az áttüzesedett levegőben. Sőt, akkor már Budapest, Győr, Almásfüzitő után Székesfehérvárt is megbombázták. Halálos vágtában robogtak be a zámolyi lovasgazdák a városba, hogy segítsenek a bajba kerülőknek.

Meg kellett értenem, hogy ilyen körülmények között már három-négy napra se szakadhat szét a család, mert ki tudja, mi adódhat elő!

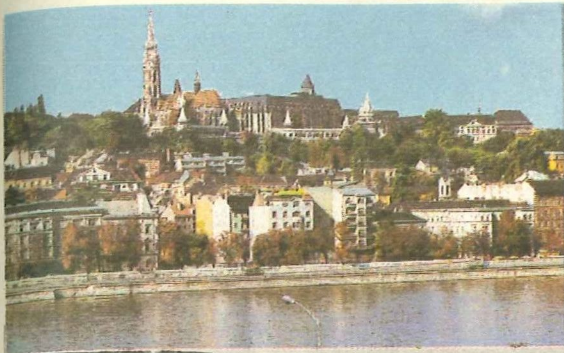
November közepétől kezdve, esténként már a torkolattüzek néma fölvillanásait néztük a szérűből, s én lassan el is feledkeztem arról, hogy két évig diák voltam Pápán.

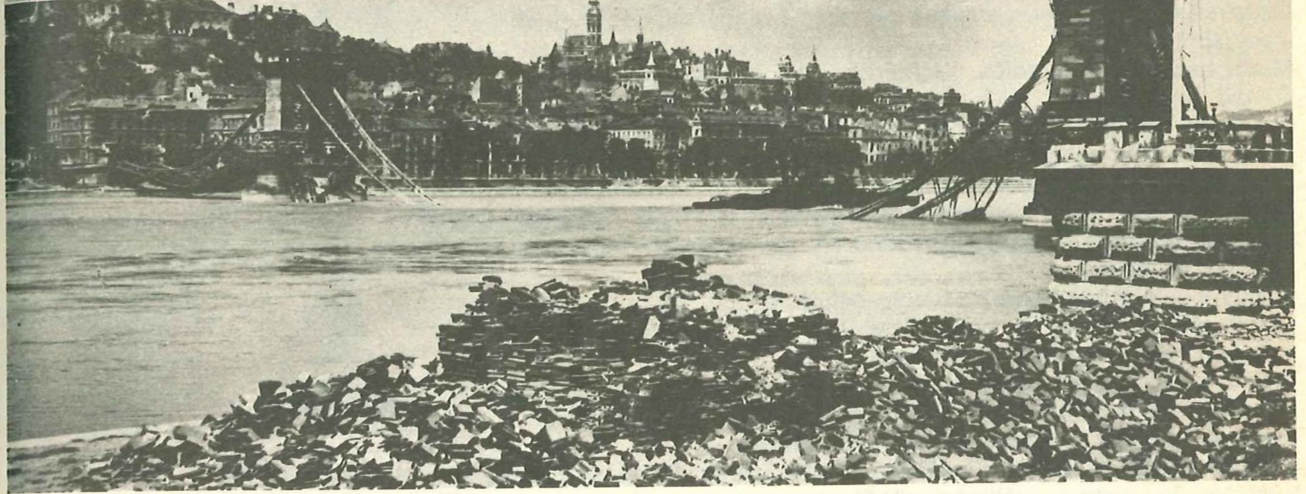
* jelképét, példázatát

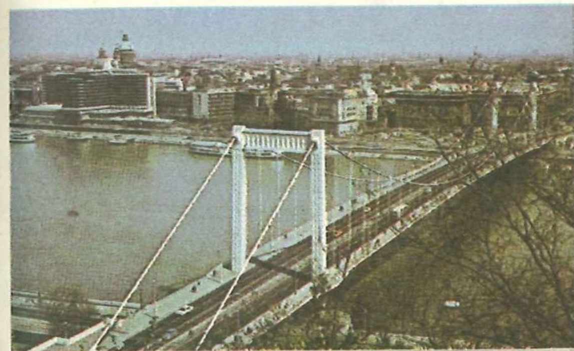

Kiss Ilona rajza

Köszöntjük április 4-ét, hazánk felszabadulásának ünnepét

Bemutatjuk

Miska bácsit – Padisák Mihályt

Jó annak, aki Padisák Mihályt mesélő kedvében találja. Nekem szerencsém volt. A másfél órásra tervezett beszélgetésből négy órás lett. Akkor is csak azért hagytuk abba, mert eljött a vacsora ideje. Röstellkedtem is, szabadkoztam is a kései távozásért, de örültem is, mert annyi mindent megtudtam a rádiózás régmúltjából, hogy akár az egész Kisdobost teleírhatnám vele. Most sajnálom csak igazán, hogy az ősi titkosírások között nem szerepel a gyorsírás. Mennyi mindent tudnék most leírni nektek!

Miska bácsi 36 éve rádiós. Kétezernél több rádióműsort készített. Csinált ő ott mindent. Ki hinné ma már, hogy akkoriban csak egy közvetítő kocsija volt a rádiónak, s a riportot lakklemezre vették, ezt pedig vágni nem lehetett. Ezért az élő riport is úgy készült, mint egy hangjáték: leírták a kérdést, le a feleletet, sőt még el is próbálták. Egy vidéki riport akkoriban kisebbfajta expedíciónak számított. Főleg, ha télen kellett menni mondjuk Borsodba. Rosszak voltak a gépkocsik, rosszak az utak is.

— Egy vidéki úthoz legalább három defekt dukált. Miskolc és Ózd között például három óra hosszat tartott az út. A kocsiban főztünk, volt, hogy ott is aludtunk.

Amikor a Gyermek- és Ifjúsági osztályra került, ő volt „a riporter" és volt még egy gyerekriporter is. Ez persze jó iskola volt. Hangjáték, dokumentumjáték, vetélkedő mind, mind belefért.

A vetélkedő szót Miska bácsi találta ki. Nem akarta az idegen kvíz szót használni, így aztán a vetélkedni igéből megalkotta ezt a főnevet. Jól sikerült szó, és milyen hamar elterjedt! Mellesleg ő csinálta az első vetélkedőt is a rádióban. Segítője nem más volt, mint Szabó Pista, aki akkor riporterkedett a rádiónál, és később mint Szabó István vált világhíres és Oscar-díjas filmrendezővé.

A mai Miska bácsi leveles ládájának őse 1950-ben indult önálló útjára: Miska bácsi lemezes ládája címmel. Nevét Borbély Mihály szerkesztőtől kapta. Szerencsés véletlen, hogy Padisák Mihály keresztneve és a műsor címe egybeesett. Így aztán az egész ország Miska bácsija lett 1976-ban, amikor a szerkesztését rábízták.

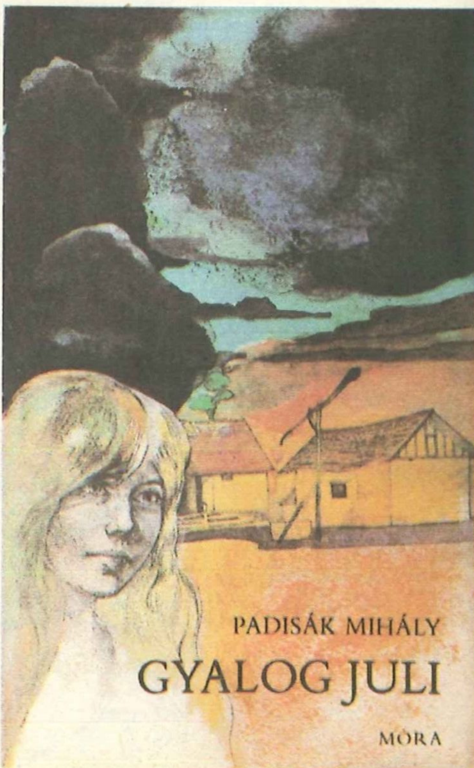
A műsor ezzel megváltozott: nem a legkisebbeké ma már, hanem mindenkié.

— Írnak kicsik, és írnak a szülők, és írnak a nagyszülők, írnak Magyarországról és írnak a környékbeli országok magyarlakta területeiről. Tavaly 14 200 levél érkezett. Ami műsorba kerül, az csak töredéke ennek a nagy mennyiségnek. De minden levélre válaszolunk. Még azt is megírjuk, hogy ki mikor kap választ az adásban.

Aki Miska bácsit hallgatja a rádióban, nem biztos, hogy tudja ez a Miska bácsi az a Miska bácsi, aki már 12 könyvet írt. Most fejezte be **Tüncsi — egy gyermekszínész pályafutása** című kötetét.

— Harmincöt éve dolgozom gyerekszínészekkel. Sok mai neves művész kezdte az én műsoraimban. A harmincöt év alatt megismert gyerekek alakjából formálódott Tüncsi figurája. De az elmúlt évek alatt nagyon sok gyereket, családot is megismertem. A **Kedves Miska bácsi** címmel nemsokára megjelenő könyvemben ezeket a gyereksorsokat szeretném megmutatni, anélkül, hogy valakit is „kibeszélnék". Fiktív, tehát kitalált levelek ezek, melyeket több gyerek levele alapján írtam. Szeretném hinni, hogy levelezőim megérzik: én mindenkit emberként kezelek, legyen az gyerek vagy felnőtt. Talán ezért is írnak annyian.

Ferenczy Ágnes

Kányádi Sándor

Friss hajtású ROZMARINGSZÁL

Csodálatos reggelekre virradtunk mostanában. Minden kizöldült fa egy-egy zengzetes zenepalota. Sárgarigók, gerlék, vadgalambok búgnak, turbékolnak, fuvoláznak. Nem tudhatjuk, hogy a hazatérésnek örülnek-e ennyire, vagy a déli útjaik, vándorlásaik alkalmával látottakkal dicsekszenek az itthon maradt, a komisz telet átdidergett, s a hosszú turista utakra gondolni sem merő csiribiri szürke verebeknek. Meg az önérzetes feketerigóknak. A rigók azonban a nagy zenebona elől kicsettegnek a kertek végébe, s a városszélek bokrai közé. Párosan szállnak s nagy egyetértésben.

A szarkák is egyre sűrűbben csirregnek-csörrögnek, s valahonnan a közeli erdőből a kakukk is bejelenti, hogy ő is itthon van, és hogy az maradt, aki volt.

Kakukk, kakukk, kakukk!

Mérgesen pattan elő erre a kakukkos óra kakukkja. És válaszul hétszer kiáltja, hogy: kakukk!

— Hét óra! — nyit be a kisfiúhoz édesanyja.

De a kisfiút mostanában, csodák csodája, nem kell költögetni, noszogatni, szavakkal ösztökélni, hogy keljen már, igyekezzék a mosakodással, öltözködéssel. Már az első kakukkszóra kinyitja a szemét, s a hetediknél már kint is van a fürdőszobában.

Még fél nyolcat se mutat a nagy mánus, és a kisfiú már a táskával a hátán, vígan lép ki az ajtón.

— Mi ütött ebbe a gyerekbe, hogy még a bátyját sem várja meg? — töprenkedik az édesanyja.

— Tavasz van — mondja mosolyogva a nagyfiú, s olyan titokzatosan, mint aki tudja, hogy miért igyekszik úgy a kisöccse.

— Már úgysem érem utol — mondja a nagyfiú, lassan hajtva le a reggeli kakaót. De mintha nem is igyekezne utolérni. Neki nem sietős, az ő nagy lépteivel jó tíz perc alatt elér az iskolába.

Így ment ez pár napja. Aztán egyik délben kibújt a szög a zsákból.

— Együtt is jöttünk. Hazafelé is! — buggyant ki az öröm a kisfiúból.

— Kivel?

— Hát vele...

— Kivel vele?

A kisfiú elpirult.

— Akivel reggelenkint menni szoktam...

— Kivel szoktál menni?

A kisfiú hallgatott, majd azt mondta:

— Egy hetedikessel...

— Egy hetedikessel?

— Egy hetedikes lánnyal...

— Másodikos létedre?

— Meg szokott várni a sarkon. Aztán együtt megyünk...

— S hogy hívják?

A kisfiú elnevette magát.

— Úgy hívom a néma szultánkisasszony. De csak magamban nevezem így. Az egyik meséből való...

— Néma szultánkisasszonynak nevezed?

— Annak. Mert nem szól soha egy szót sem. Csak megvár. És megyünk együtt. Én mesélek neki, mint neked szoktam, amikor együtt megyünk az utcán. Elmondok mindig egy mesét az iskoláig. Néha kettőt is, ha rövidebbek. S ha nem érek a végére az iskoláig, akkor a szünetben tovább mondom. Ő csak hallgatja, és mosolyog. Nagyon szépen tud mosolyogni.

— És ezért igyekszel úgy minden reggel?

— Ezért — mondta boldogan a kisfiú. És kedvvel nekiült a másnapi leckének.

*

— Ma szólt! — Ezzel toppant be tegnap délben a kisfiú. — Megszólalt!

Az édesanyja már látta a kisfiú arcán, hogy ki szólalt meg, de azért megkérdezte:

— A néma szultánkisasszony?

— Ő.

— És mit mondott?

— Azt kérdezte: „hogy vagy?"

— Csak ennyit?

— Ennyit! De megszólalt. Holnap lesz a nevenapja.

— Azt is megmondta?

— Nem ő mondta. Én mondom.

Erre az édesanyja mindjárt a falinaptárra pillantott, hogy hadd lám, milyen névnap is lesz holnap.

— Nincs benne a naptárban! — mondta a kisfiú — a néma szultánkisasszony nevenapját nem írják a naptárba. Azt csak én tudom, hogy holnap lesz. Vinnék neki egy szál virágot.

— Virágot? Azt jól tennéd.

— Csak egy szál rozmaringot szeretnék vinni. Vihetek?

— Hogyne vihetnél, kisfiam — simogatja meg boldogan az édesanyja.

Ma reggel aztán egy gyönyörű, friss hajtású rozmaringszállal indult el a kisfiú. A rozmaringot könyvbe is lehet tenni. Hálás, szerény virág. Hosszú ideig megőrzi illatát. Sokáig emlékeztet arra, aki adta.

Egyszer volt

Kedves Dorka!

Kecskeméten vagyok. A Városi Tanácsház előtt, a Kossuth szobor közelében ülök egy padon. Néhány perccel múlt 11 óra. A tanácsház homlokzatán lévő zenélő szerkezet már elbimbamozta, hogy: „Kecskemét is kiállítja nyalka verbunkját...” A bámészkodók továbbmentek. Én pedig megírom neked, mit láttam Baján, Kalocsán és most Kecskeméten.

Baján lenyűgözött a Duna szépsége. A hatalmas folyam holtágán, a Sugovicán, estefelé rengeteg csónak gyülekezett. Mindegyikben egy-egy horgász ült némán, a szerencsére várva. A Petőfi-szigetre vivő hídról bámultam sokáig a gyönyörű látványt. Távoli, csendes énekszóra lettem figyelmes. Közelebb mentem. Fiatalok énekeltek. Tűz lobogott s egy nagy kondérban hal rotyogott. Természetesen én is megkóstoltam, milyen pompás a bajai halászlé!

Az úttörőházban másnap kisdobosokkal találkoztam. Kérdeztem tőlük:

— Ha városotokról csak egyetlen érdekességet írhatok, akkor mi legyen az?

— Jelky András szobra! — vágták rá valamennyien.

— Ki volt Jelky András?

— Hát a kollégád! Ő is rengeteget utazott — mondta egy fiú.

— Bajai szabólegény volt, aki vándorútra kelt, hogy a mesterségét jól kitanulja. Mindenféle kalandokba keveredett, és egyre messzebb sodródott Magyarországtól. Egyszer majdnem megették az őserdei bennszülöttek. Valahogy mindig sikerült megszabadulnia. Olvasd el a Jelky András kalandjai című könyvben. Hevesi Lajos írta — magyarázta egy kislány. Együtt néztük meg a földgömbön gyalogló Jelky szobrát, amit Medgyessy Ferenc készített.

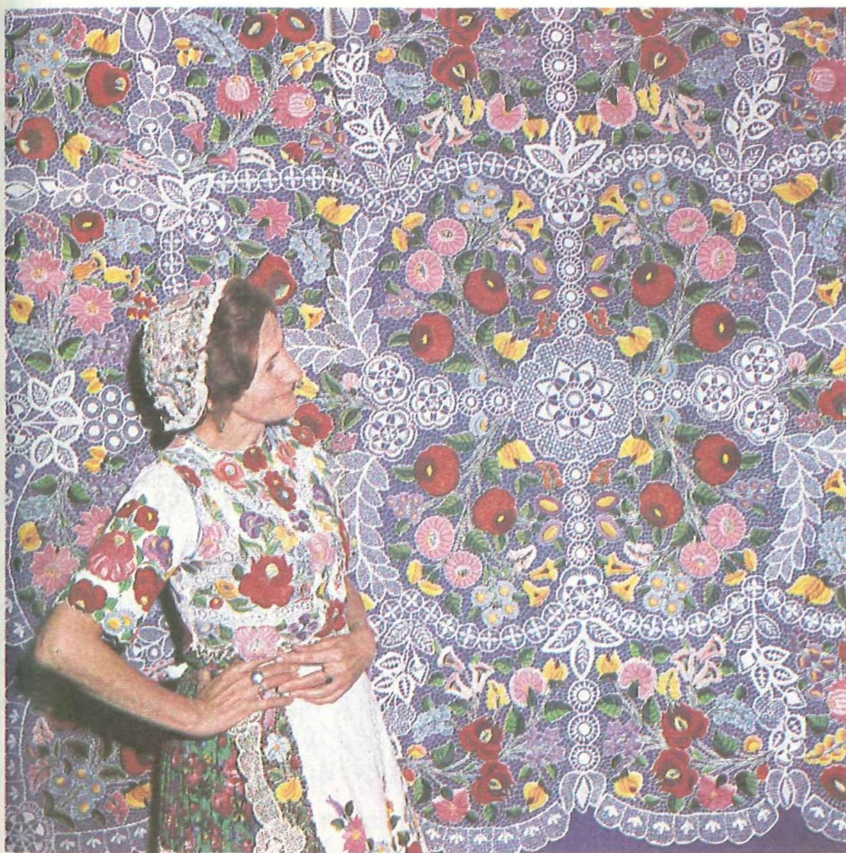
Kalocsán először a székesegyházat kerestem meg. A kalocsai érsekséget Szent István királyunk alapította 1009-ben. Első egyházfője, a neki koronát hozó Asztrik apát volt. A Népművészeti házban megcsodáltam a pingált falakat és a szebbnél szebb hímzéseket. Megláto-

hogy is volt?

gattam a Fűszerpaprika Múzeumot. Képzeld! Ilyen is van! Szerettem volna látni a híres kalocsai népi táncos gyerekeket, de most nem volt előadásuk.
Kalocsáról Kecskemétre keskenynyomtávú vasúton utaztam. Két kis piros kocsiból állt a „szerelvény". Szinte hangtalanul suhantunk az apró települések között. Két-három kilométerenként megálltunk. A le-fölszálló utasok erősen őzve beszéltek. Kosaraikban palántákat, csipogó kiscsibéket, pityegő kislibákat cipeltek. Kinéztem az ablakon. Ameddig a szemem ellátott, fákkal körülölelt, fényben fürdő, fehérfalú tanyákat láttam. A zöldellő vetésekben őzek szökdeltek, nyulak ugrándoztak. Az útmenti bozótosokban fácánok, foglyok tollászkodtak. Szőlősök, tavaszi pompában álló virágzó gyümölcsösök között haladtunk. Arcomat simogatta a nap, a szellő virágillatot sodort.
Varázslatos hangulatban érkeztem Kecskemétre. Az állomáson néhány pillanatra megálltam Kodály Zoltán emléktáblájánál. Itt született a nagy népdalgyűjtő, pedagógus, zeneszerző. A márványtábla alatt most is friss koszorú szalagjai lebegtek. A városban ének-zenei iskolát, zenepedagógiai intézetet neveztek el róla. Kecskemét talán az összes város közül a legkedvesebb nekem. Már sokszor gondolkoztam rajta, hogy vajon miért. Ha csak meghallom a nevét, mindig valami szépség idéződik fel bennem. A gyönyörű, érdekes épületekről — a Cifrapalotáról, az Ének-Zenei Központ épületéről — a mesebeli várkastélyok jutnak az eszembe. Muzsikát idéz nekem Kecskemét neve. Az Öregtemplom harangjainak szavát, Kodály dallamait, népdalokat. Emlékszel? Már az óvodában fújtuk: „Cifra palota, zöld az ablaka..." Hunyadi János, Katona József, Kossuth, Petőfi, Jókai Mór és Széchenyi István emlékét is elevenen őrzi ez a város.
Egy délutánt töltöttem a Szórakaténusz Játékműhely- és Múzeumban. Megnéztem mivel játszottak régen a gyerekek, és én is kipróbáltam néhány játék készítését. Nemezlabdát csináltam, és fűztem neked gyöngyből karkötőt. Egy csoport gyerek a szövést tanulgatta. Csak bámultam, hogy milyen ügyes volt némelyik. Egy másik csoport tojást hímzett.
Kedves Dorka! Elszaladt az idő, 12 óra elmúlt.
A Városi Tanácsháza harangocskái újra megszólaltak. Most Kodály Harangjátékát játsszák. Újra sokan állnak körülöttem, s a muzsikát hallgatják. Egy kedves barátomat pillantom meg, aki sietve közeledik felém. Ezért leteszem a tollat. Legközelebb majd Heves megyéből írok.

Addig is szeretettel üdvözöllek:

Balázs

Fotók: Kunkovács László

Hegyi Márta rajza

Kobilka

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy farkas. Nagyon éhes volt. Bement a falu szélébe, körülnézett, mit lehetne enni. Meglátott egy falka libát. Odament a libákhoz, és így szólt:

— Kinek a libái vagytok?

— Mi bizony a Bende Sándor libái vagyunk.

— Én megeszlek benneteket.

— Jaj, farkas, ne egyél meg minket! Mert nagyon szépen tudunk énekelni. Hadd énekeljünk még egyet!

És elkezdik:

— Gá-gá-gagaga.

Meghallotta ezt Bende Sándor bácsi, kiszaladt s meglátta, hogy a farkas a libák közelében van, fogta a botot, és elkergette a farkast. Búsan odébbállt a farkas, és ezt gondolta magában:

— Egy talicska hús mellett éhen maradtam.

Elkullogott a Disznójárás felé. Találkozott egy falka kismalaccal. Megkívánta őket.

— Kinek a malacai vagytok? — kérdezte.

— Mi bizony a Miáta Miklós malacai vagyunk.

— Megeszlek benneteket.

— Jaj, farkas, hadd énekeljünk egyet, mert nagyon szépen tudunk.

Erre elkezdik:

— Nye-nye-nye-nye-nyenyenye.

Meghallotta ezt Miklós bácsi, és kiszaladt. Meglátta a farkast, botot fogott, és elkergette. A farkas szomorúan odébbállt, és ezt mondogatta magában:

— Két talicska hús mellett éhen maradtam.

Ment, mendegélt. Találkozott egy kobilkával.*

— Jó falat lenne — gondolta magában.

Kinek a kancácskája vagy te? — szólította meg.

— Én bizony Pujdi Ferkóé.

— Én megeszlek — mondta a farkas.

— Én nem bánom — mondta szomorúan a kobilka —, csak előbb húzd ki a tüskét a lábamból.

— Jól van — egyezett bele a farkas. — Üljünk le, és megpróbálom.

Ahogy leült a farkas a kobilka lábához, a kobilka akkorát rúgott, hogy a farkas hanyatt esett, összevissza törte-zúzta magát. A kobilka pedig hazafutott. Erre már nagyon szomorú lett a farkas. Gondolta magában:

— Három talicska hús mellett éhen maradtam.

Bánatosan sétált a falu szélén. Találkozott a rókával.

— Mért vagy olyan szomorú, farkas? — kérdezte a róka.

— Hagyjad — válaszolta a farkas —, három talicska hús mellett éhen maradtam. — És elmesélte, hogyan járt a libákkal, a malacokkal meg a kobilkával.

— Ne búsulj — mondta a róka. — Itt a közelben jóllakhatsz. Menj le a gödrökre, ahol léket találsz a jégen, ereszd bele a farkadat. Annyi halat fogsz vele amennyit akarsz.

Megörült a farkas a jó tanácsnak. Leszaladt a jégre, és a legközelebbi lékbe beleengedte a farkát. A róka a partról biztatta.

— Várj csak nyugodtan, meglátod, mennyi halat fogsz!

Várt, várt a farkas, aztán megpróbálta kihúzni a farkát, de nagyon nehezen jött. A róka a partról biztatta:

— Várj még egy kicsit, akkor még több halat fogsz!

Egy idő múlva újra megpróbálta, de nagyon nehezen jött ki a farka, mert teljesen odafagyott. Húzta, húzta örömmel, azt hitte, hogy a sok hal miatt olyan nehéz. Gondolta, még egy utolsót ránt rajta, de bizony a vége az lett, hogy a farka leszakadt, és a vízben maradt.

A róka a partról nevette. A farkas szégyenében világgá ment.

Bátyai népmese

* *kancácska*

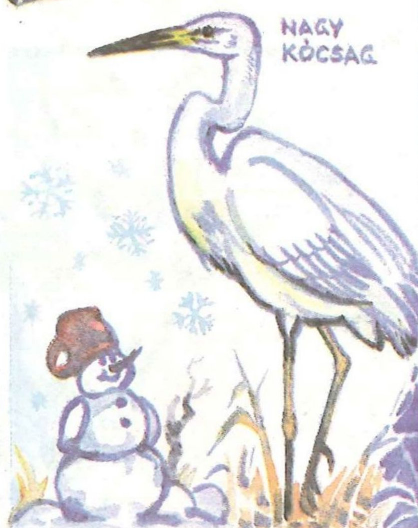
Tavaszi madármenetrend

Sokan úgy gondolják, hogy vándormadaraink csak akkor érkeznek meg Afrikából vagy a dél-európai tengerpartokról, amikor idehaza már jó meleg van, zöldek a fák és a mezőkön mindenütt tarka virágok pompáznak. Ez így csak részben igaz. A tavaszi madárvonulás valójában már február második felében megindul, és egészen május elejéig tart. Mintha csak egy nagy Malév-menetrendet lapozgatnátok, csakhogy a csillogó gépmadarakat ez esetben igazi, élő madarak helyettesítik. Az egyik előbb jön, a másik később, de nagyjából mindig ugyanabban az időszakban. A nyári ludak például februárban jobb híján csak a tavalyi fűszálakat csipegetik, de azért minden évben az elsők között érkeznek meg vizeink környékére. A sárgarigónak viszont, mivel főként hernyókkal él, várnia kell, amíg a fák teljesen kilombosodnak, és ott kedvenc táplálékállatai megjelennek. A kakukk mellett a sárgarigó az a madár, amelyik a nagy szőrös hernyókat is jó étvággyal bekebelezi.

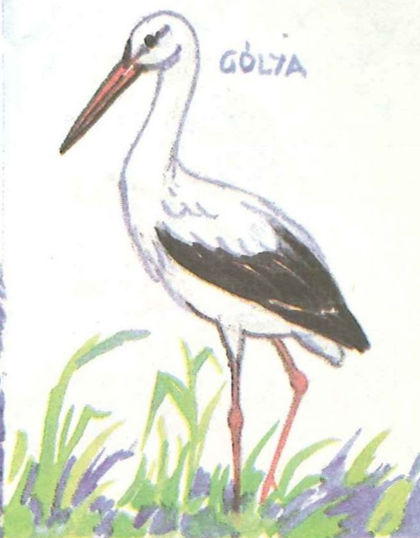
A tavaszi madárvonulásról készíthettek kis „házi menetrendet", ami elsősorban annak a városnak vagy falunak a környékére érvényes, ahol éltek. Az ország különböző részei között eltolódások vannak, és például a gólya, a kakukk vagy a sárgarigó valamivel korábban érkezik meg az Alföld déli felére, mint mondjuk a Zempléni-hegység vidékére. Már most áprilisban el lehet kezdeni, jövőre pedig február derekától jegyezzétek fel a megfigyelt vándormadarakat. Az „Európa madarai" című határozókönyvön kívül haszonnal forgathatjátok a „Melyiket ismered?" című színes kiadványt is. Sok olyan madárfajt mutat be kis mesék keretében, amelyek gyakran megfordulnak a házak és kertek környékén. A mellékelt ábrán látható menetrendet egészítsétek ki saját megfigyeléseitekkel! Jó szórakozást!

S. E.

Budai Tibor rajzai

Gyertek velünk!

A természetet megismerni és megszeretni csak kint az élő természetben lehet. A kirándulások, a túrák elősegítik a testedzést és az egészséges életmód megszerettetését.

Áprilisban korábban kel a Nap (április 1-jén 5 óra 23 perckor, 30-án már 4 óra 29 perckor), és későbben nyugszik (a hó elején 18,14'-kor, a hó végén 18,55'-kor). Tehát több órás kirándulásra is vállalkozhattok. De ne feledjétek: az április szeszélyes hónap, kicsit télies, kicsit tavaszias. Ezért rétegesen öltözködjetek! Ne felejtsetek labdát vinni az első tavaszi kirándulásra!

1. KANKALIN, 2. IBOLYA 3. GÓLYAHÍR. 4. KÖKÖRCSIN 5. GYERMEKLÁNCFŰ

NYOLCADIK TANÁCS A HELYES TÁPLÁLKOZÁSRÓL:

A sok só fogyasztása káros az egészségre!

A só nélkülözhetetlen az ételek ízesítéséhez. De fölösleges megsózni a zöldhagymát, a retket, a vajaskenyeret stb. Sok felnőtt meg se kóstolja az ételt, máris szórja rá a sót, paprikát, borsot. Ne kövesd ezt a rossz szokást!

Tudod-e?

Ápr. 1. a jókedvű beugratások napja
Ápr. 4. hazánk felszabadulásának ünnepe (1945)
Ápr. 3—4. húsvét
Ápr. 7. egészségügyi világnap
Ápr. 11. a költészet napja (József Attila ezen a napon született 1905-ben)
Ápr. 12. az űrhajósok napja (Gagarin 1961-ben a világ első űrhajósa)
Ápr. 24. György napja, a nyájak és pásztorok ünnepe.
Ápr. 29. a tánc világnapja (1988)

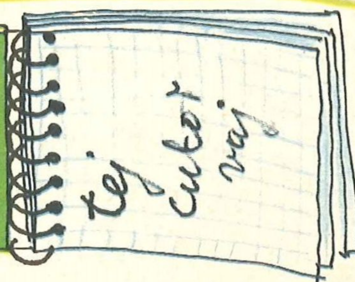
Kitaláljátok-
milyen tavas
rajzoltam nek
/A megfejtést elr

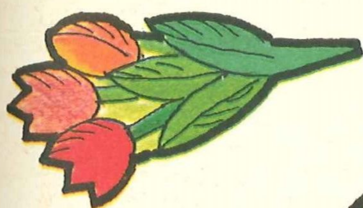
Anyák napi ajándék

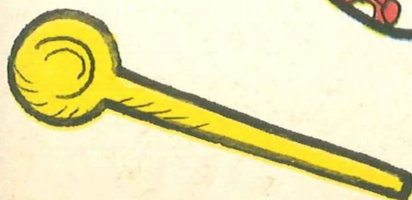
Konyhai emlékeztető

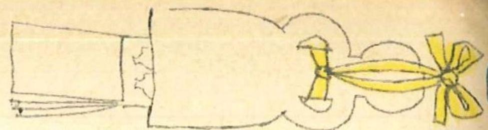

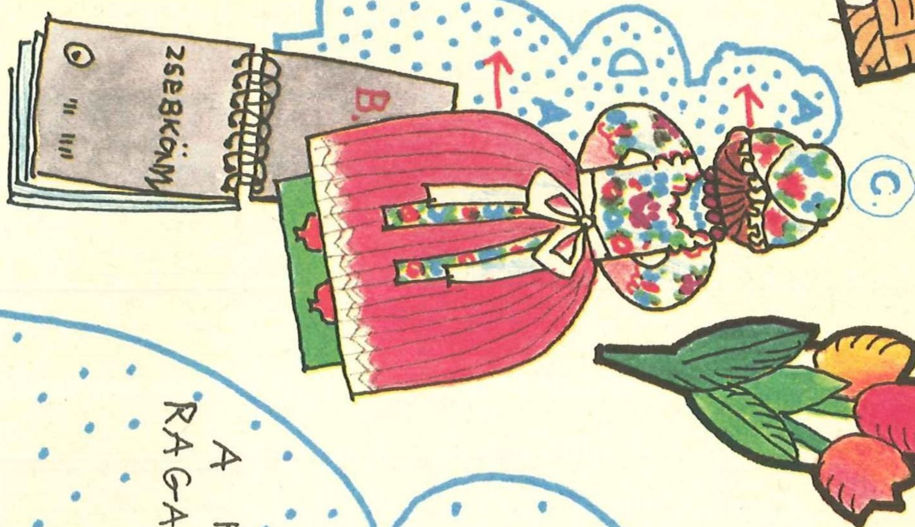

Kivágós

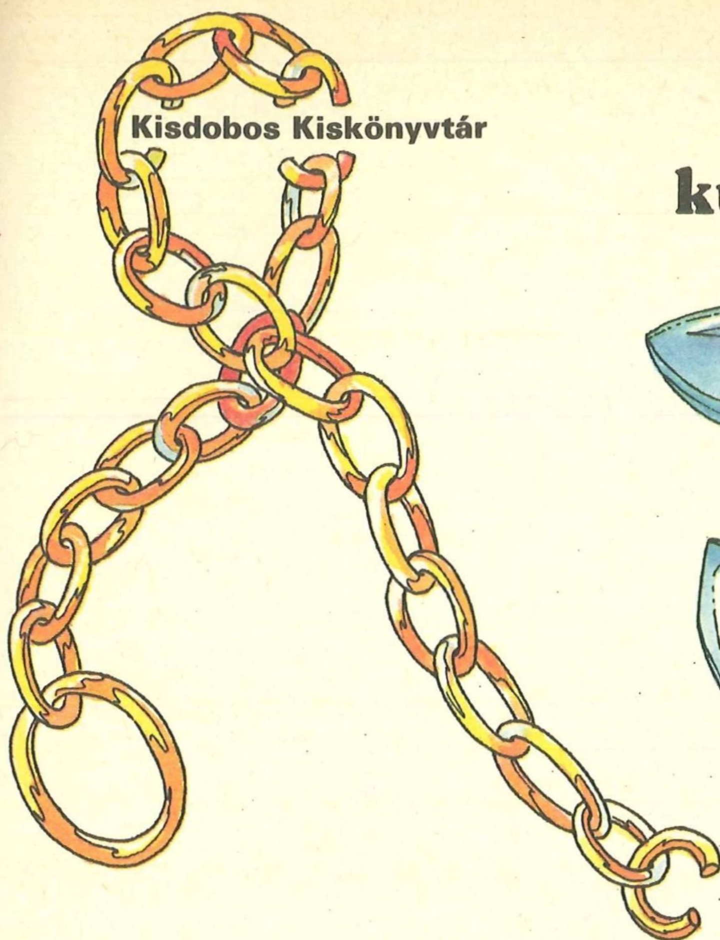

B.
ZSEBKÖNYV
B

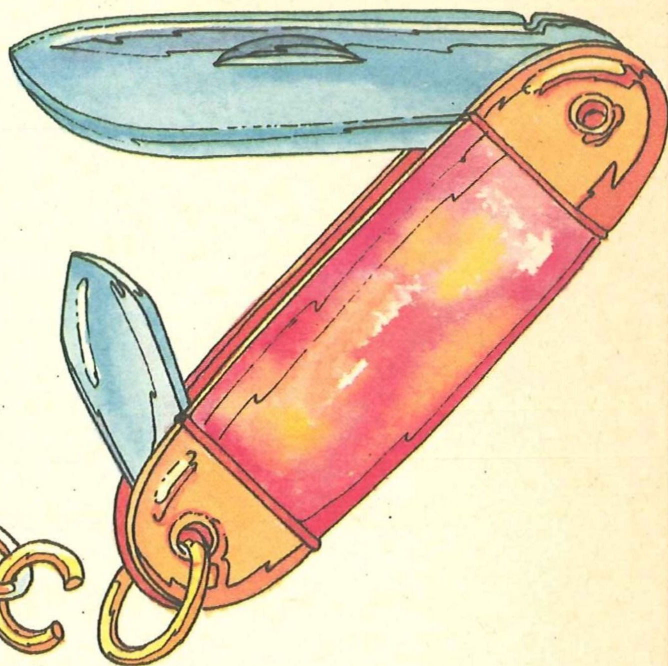
Győrffy Anna munkája
Leírását lásd a 25. oldalon.

A KÉT OLDAL KÖZÉ RAGASSZUK A ZSEBKÖNYV
B
KEMÉNY LAPJÁT.
B.

BÁLINT TIBOR

Egy bicska különös kalandja

amikor a következő szünetben látta, hogy Kilin, akit Szalmának képzelt, mily reményvesztetten keresi az elveszett tárgyat. Most pedig izzadni kezdett a tenyere, miközben a bicskát szorította. De érezte, hogy nehéz lesz megválni tőle, és okot keresett a megtartására:
„Ha nem tudott ügyelni rá, a marha Szalma, akkor meg sem érdemli!”
Óra végén már nemcsak a tenyere volt vizes, amelyben a bicskát szorította, hanem a háta is. Átment a IV. A-ba, s mikor meglátta a piros hajú, szeplős Kilint, mosolyogva odament hozzá, és már nyújtotta is feléje a bicskát:
— Itt van, pajtás, én találtam meg!... Máskor vigyázz rá, mert kár volna, ha ismét elveszítenéd!...
Ekkorra azonban Szalma diadalmasan fölkiáltott:
— Hiszen azt nem ő vesztette el, hanem én!... A bicska az enyém!...
Később, mikor Szalma már az utcán lépdelt, hátán a táskával, még mindig mosolyogva ingatta a fejét: hogy lebukott ez a szerencsétlen Kilin!... A tanító bácsi azt mondta, még be is fogja hívatni az édesapját... Micsoda csúf leégés!... De hát így jár, aki lop...

El is határozta, hogy láncot szerez hozzá, nehogy elvesztődjék, s a láncot félarasznyira kicsüngeti a nadrágzsebe fölé dísznek. Mire azonban összekuporgatta azt a néhány lejt, a zsebkés elvesztődött! Az egyik nagyszünetben, amikor szokása szerint odaütött a tenyerével, ahol a bicskát tartotta, ijedtében hirtelen megdermedt még a karja is: a zsebe lapos volt!
Lement az udvarra, ahol egy órával korábban játszadozott, bakot ugrott, s lehajolva, izzó szemmel vizsgált végig minden tenyérnyi helyet, közben úgy beléfeledkezett a keresésbe, hogy már azt sem hallotta, amikor becsengettek. Csak egyetlen kiáltás lüktetett benne: „Jaj, a bicskám, jaj, a gyönyörű bicskám!”
— Hol kószálsz fiam, tíz perccel órakezdés után? – kérdezte a tanító bácsi, amikor vörös arccal, kifulladva beszégyenkezett az osztályba.
— Mi történt?...
Szalmának elfutotta a szemét a könny:
— Elvesztettem a bicskámat! — tört ki belőle a fájdalom. — A szép gyöngyháznyelű bicskámat!...
A fiúk szánakozva nézték. Hiszen tudták, hogy a kis hóstáti fiú mennyire örült a gyönyörű ajándéknak. Néha még össze is mosolyogtak

A címoldal Hegyi Márta munkája

A gyöngyháznyelű bicska Szalmáé volt, a hóstáti fiúé, aki a IV. A-ba járt. Születésnapjára kapta a gyönyörű csillogó-villogó szerszámot. A kisebbik élével ceruzát tudott hegyezni, a nagyobbikkal szalonnázott, almát szeletelt.

Megállt a járda szélén, hogy elővegye gyöngyháznyelű bicskáját, és kigyönyörködje magát benne, de amint a földre pillantott, csodák, csodája, egy másik bicskát is látott egy kapu előtt: úgy csillogott, mint egy ezüstpikkelyű halacska. Sőt, a formája is szakasztott olyan volt.

— Be kellene csengetnem, hátha a háziak vesztették el! — gondolta előbb, aztán dühös elhatározás villant át benne: dehogyis csenget!... Talán Kilin összetörte magát, hogy visszaadja neki a megtalált bicskát?... Szó sincs róla, hogy viszszaadja! Megtartja magának! Jó lesz faragni vele!...

S már lehajolt, hogy fölkapja, amikor ismét valami rendkívüli történt: a halnyelű bicska úgy féloldalasan, ahogy feküdt, besiklott a kapu alá, és odabentről egy csoport fiú nevetése hangzott fel: ugyanis ők fektették a járdára a madzaggal megkötött csalóka tárgyat...

Később, amikor Szalma a szégyenteljes menekülésből magához tért a város szélén, tátogva nyelte könnyeit:

— Kígyót-békát rámondtam Kilinre, és szinte én is tolvajjá lettem!... Hű, de restellem a dolgot!... Talán el se merem majd mondani senkinek!... Még tolvajnak néznének!...

annyi boldogság láttán. Egyedül Kilin feszengett, izgett-mozgott zavartan a helyén, mert ő találta meg a bicskát az udvaron, s nagyon megtetszett neki. Eleinte arra gondolt, hogy megvárja, amíg Szalma kétségbeesetten keresgélni kezdi a csodás gyöngyháznyelű zsebkést, aztán minden további nélkül odanyújtja neki. Vagy esetleg így szól titkolózó nevetés közben: „Mit adsz, ha megtalálom?" Ezt azonban már a szünetben el kellett volna rendezni. Most már hiába jelenti be, hogy ő találta meg a bicskát, mert úgyis tolvaj lesz a neve... Legjobb tehát, ha megőrzi a ritkaszép zsebkést, és úgy lapít vele, mint a kövek a víz alján...

Alighogy kicsengettek, mindjárt fölugrott, hogy mielőbb az udvaron legyen, s elrejtse a talált tárgyat, mielőtt motozásra kerül a sor, ami előfordulhat ilyenkor. A lépcső aljában behúzódott a homályba, hogy egy-egy pillantást vessen a gyöngyháznyelű bicskára, mielőtt elrejtené, de rémülten döbbent rá: ő is elvesztette a bicskát, kihullott a lyukas zsebéből!

Keresni kezdte hát az udvaron, kétségbeesettebben kereste, mint Szalma egy órával ezelőtt. Még a fogát is csikorgatta dühében, és szidta magát csúnyán: „Hogy én ilyen tökfejű legyek!... Egyszer találok én is valami értékes dolgot, s hát nem azt is elhullatom?"

Miután ismét beült a padba, mégis egy kis könynyebbséget érzett. Talán így a legjobb! — gondolta. Legalább még önmaga előtt sem kell tolvajnak tekintenie magát... S már ott tartott, hogy ő is sajnálni kezdte Szalmát, akit szemmel láthatóan megviselt a csapás: sápadtan, szótlanul nézett maga elé, mint akinek a szívét lopták el.

S még csak sejteni sem sejtette, hogy pár lépéssel odébb, a IV. B-ben Kömöcsi még ebben az elesettségében is épp őt szidja, ellene fenekedik, markában a gyöngyháznyelű bicskával. A másodszor is elveszett zsebkést ugyanis ő találta meg, a lépcső előtt, amikor fölfelé igyekezett az osztályba. Gyönyörködve emelte fel, s magában így szólt:

Szívesen megtartanám, de az már fölérne a lopással!... És én nem akarok tolvaj lenni!...

De percről percre mind jobban beleszeretett a gyöngyháznyelű csodába. S bár félfüllel hallotta, hogy a másik osztályból valami hóstáti fiú veszítette el, úgy döntött, hogy csak az órák végén adja vissza. Addig kihegyezi vele a ceruzafestékeit. Csak akkor jött zavarba, még el is pirult,

Labdaugrató

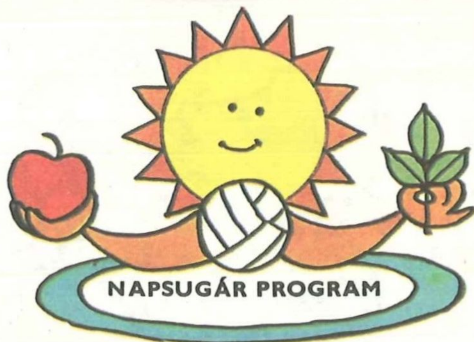
Tág kört alakítunk. Egy pajtás középre áll, kezében van egy labda. Jó erősen földhöz vágja, mire az természetesen egy nagyot ugrik. Mielőtt legnagyobb magasságát elérné, megnevez egy pajtást, akinek a labdát el kell fognia. Ha sikerül neki, akkor ő áll be ugratónak, ha nem, akkor marad a régi.

Tanácsok: a játékot csak arra alkalmas helyen (betonon, kemény, száraz egyenletes talajon) játsszuk. Először gyakorolják a gyerekek a labdaugratást, hogy megtanulják, körülbelül milyen erővel kell a földhöz csapni, és lássák, hogy körülbelül hol fog felpattanni.

Összeállította Gaál Ödönné, rajzolta Görög Júlia

Fotó: Bányai Ágoston

Az egészség napján

Adatok a Tények könyvéből:

Negyven évvel ezelőtt, 1948. április 7-én kezdte meg működését az Egészségügyi Világszervezet, népszerűbb, angolból rövidített nevén: WHO. Ezt a napot nevezzük egészségügyi világnapnak. A világszervezet a többi között sokat tesz a népbetegségek és a gyermekbetegségek gyógyításáért. A 166 tagállam között van Magyarország is.
Székhelye: Genf (Svájc).

„Tegyük első helyre az egészséget!"

Madárdal, friss levegő, árnyas fák, napsütés. Mi jut eszetekbe erről? Nekem az erdő. A gondolattal együtt az a nyugalom is eláraszt, amit az erdőjárás alkalmával érez az ember. Nagylányom unszolására egyre gyakrabban megyünk hétvégeken erdőt járni. Szándékosan nem írtam a kirándulás szót. Hogy miért? Elmondja nektek a Magyar Egészségvédők Sportegyesületének elnöke, Dr. Nemessuri Mihály:

— Mindannyiunk számára mást jelent az a szó: kirándulás. Vannak, akik autóba ülnek, elmennek valahová, ott sétálnak egy keveset, majd hazahajtanak. Vannak olyanok is, akik a belváros poros utcáin sétálnak és kirakatokat nézegetnek. Az erdőbe nem lehet autóval behajtani, nem lehet kirakatokat nézegetni. Ott egy dolgot lehet: erdőt járni, barangolni. Az a célunk, hogy minél több embert megnyerjünk ennek a hasznos időtöltésnek. Természetesen akkor ér sokat egészségünk szempontjából az erdőjárás, ha rendszeresen tesszük. Hívjátok szüleiteket is magatokkal! Minden jelentkezőnek szívesen nyújtunk segítséget hétvégi erdőjárásokkal, kis edzőtáborokkal, zenés szabadtéri testedzéssel. Valljuk együtt a goethei mondást: „Mit ér a világ minden kincse, ha nincs hozzá egészsége".
Címünk: 1039 Bp. Bakáts u. 8. Telefon: 176-942.

Jutka néni a Heim Pál kórházból

Egyik nap szokatlan nyüzsgésre lettem figyelmes a Budapesti Heim Pál Gyermekkórház egyik osztályán. Köntösbe bújt gyerekek siettek egy tágas kórterem felé, ahonnan zene szűrődött ki. Közelebb értem. Ismert zenészünk Sebő Ferenc játszott tekerőlanton a gyerekeknek. A köréje sereglett kórházlakók figyelmesen hallgatták, egy-egy refrént együtt is énekeltek.
Nem jó betegnek lenni, tudjuk mindannyian. Ezért még nagyobb ajándék az otthoni babusgatást pár órára helyettesítő játék, zenehallgatás, ami elfeledteti a betegséget, a mama hiányát, és ezzel is segíti gyógyulásunkat.
Ebben a kórházban Nagy Lászlóné, Jutka néni szervezi ezeket a programokat. Ő a kórház könyvterjesztője. Játszottak már Budai Ilonával, Granasztói Szilviával, Roskó Gáborral és Bicskey Gáborral is a gyerekek. Az ünnepi könyvhéten 5 napon át mindig más-más osztály betegeit látogatják meg. A tavalyi programon Pesterzsébetről Varga Károly vezetésével érkezett egy gyermekcsoport ütőhangszerekkel. A jó hangulatú találkozón együtt zenéltek a beteg gyerekekkel. Idén Mezei Katalint és Horgas Bélát is meghívják a könyvhétre.
Milyen jó lenne, ha minden kórházban lenne egy ilyen Jutka néni!

Köszönet

A Pécsi Gyermekklinika C Belgyógyászati Osztályának lakóitól érkezett ez a kedves levél: „Nagyon örültünk a KISDOBOS-ban megjelent Napsugár programnak. Ez a lapoldal szépen dekorálja várónkat, szívesen olvasgatjuk. Köszönjük a cikkeket nektek és Czeizel doktor bácsinak is."

Z. M.

Kisdobos lesz-e Daniból?

Dani elsőosztályos egy budapesti iskolában. Ez az igaz történet róla szól. Ő mesélte, én csak lejegyeztem.

Danit születésnapi zsúrra hívta meg osztálytársa, Zolika. Dani szerette az ilyesmit. Szívesen járt boltról boltra ajándék után. Az is előfordult, hogy zsebpénzét Anyjának kellett kiegészíteni. Szerette csinosabb ruháit felölteni ilyenkor — néha vita volt közte és Anyja közt: melyik nadrágját vegye föl. Mindenesetre izgatottan készült a találkozóra.

Aztán izgatottan is tért haza. Mi tagadás, a megbeszélt időnél némileg később. Jól érezte magát. Finom volt az uzsonna, Zolikának sok érdekes, **másféle** játéka volt, jó volt a társaság is. Másnap is erről beszélgetett Apjával:

— Olyan érdekes, Zoli családjából mindenkit megszerettem, de Zolit nem – mondta. Hogy miért érezte így, azt igazán nem tudta megmagyarázni, bár kereste rá a szavakat.

Teltek a napok.

Reggeltől délutánig töltik idejüket az elsősök az iskolában. Tanulnak, együtt ebédelnek, uzsonnáznak. Rohangálnak az udvaron, várat építenek a játéksarokban, kisautót cserélnek, kölcsönadják a zsírkrétájukat. Együtt fejtik meg a rejtvényt a Kisdobosban. Kaptak már együtt szidást a tanító nénitől. Olykor szerelem is erősíti a barátságukat: ugyanaz a kislány tetszett meg nekik.

Egy napon azzal jött haza Dani:

— Zolika a **második** a barátaim közül.

Voltak rosszabb napok, amikor mint két kiskakas, haragudtak egymásra, összeverekedtek a folyosón. Ilyenkor Dani arról mesélt otthon:

— Ma összevesztem Zolival... (Mérgében még valami csúnya szót is kimondott utána.)

De mégiscsak összetartoztak már: együtt tanulták és tanulják még hosszú ideig az emberi élet egyik legfontosabb tananyagát: a barátságot.

T. L.

Az én barátom
— pályázat —

Madarat tolláról, embert barátjáról ismerni meg! — tartja a közmondás. Szeretnénk mi is megismerni benneteket a barátotokról. Írjátok meg, ki a legjobb barátotok! Miért szeretitek? Hogyan találtatok egymásra? Írjátok le, mi volt barátságotok legszebb eseménye? Mi volt a legnehezebb megpróbáltatás? Akik a legérdekesebb leírást küldik, azokat bemutatjuk a Kisdobosban. Természetesen a legjobb barátjukkal együtt. Várjuk leveleiteket!

A borítékra írjátok rá: Az én barátom.

Cím: A Kisdobos szerkesztősége, Budapest Pf. 100. 1502

Könyvajánlat

Mivel is kezdjem, melyik könyvvel, tűnődöm, míg az asztalomon rakosgatom az egyre magasodó könyvhalmot. Évről évre április 11-e a költészet napja, kezdem hát **Galambosi László Barangoló** kötetével. Ajánlás helyett kedvcsinálónak idemásolom nektek Itatás című versét:

A kutak kövén csattognak a vödrök,
a víz sötétkék kötényе habos,
színekkel átszőtt szellő-szőttesekben
a lónyerítés szakadoz.

*

Zelk Zoltánt, a költőt nem kell bemutatni nektek. Azt hiszem nincs is olyan gyerek, aki legalább egy Zelk verset ne tudna. Én elkezdem „Este jó, este jó...", és te biztosan tudod a folytatást. De talán kevesebben tudják, hogy meséket is írt. Az **Új mese a négy vándorról** című kötet költői meséit szívesen ajánlom minden mesét szerető gyerek figyelmébe.

*

A **Találmányok és feltalálók története** — aprók és nagyok épülésére íródott. **Antony Lupatelli** és **Bogáti Péter** kalauzol el minden érdeklődőt a kerék feltalálásától az atomerőművekig. Közben megismerkedhetsz például a gőzmozdony, az üveg, a papír és a lökhajtásos repülőgép történetével. Mindazt persze nem soroltam fel, amivel még a könyvben találkozhatsz. Maradjon valami meglepetés neked is! (Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó.)

A kőerdők titkai

Azt hiszitek, hogy kőerdő csak a mesében létezik? Nos, tévedtek. Én jártam benne, méghozzá Bulgáriában, nem messze a Fekete-tenger partjától. Ahogy a képen is látjátok, vaskos kőoszlopok sorakoznak itt egymás mellett, ágaik, lombjuk ugyan nincs, mégis olyanok, mint a kővé vált fák.

Pedig mindez csak a természet játéka. Ezek az oszlopok sosem voltak fák. Csupán a fagy, a víz, a szél formálta a kőzetrétegeket, míg legkeményebb részeikből meg nem születtek a függőleges törzsek.

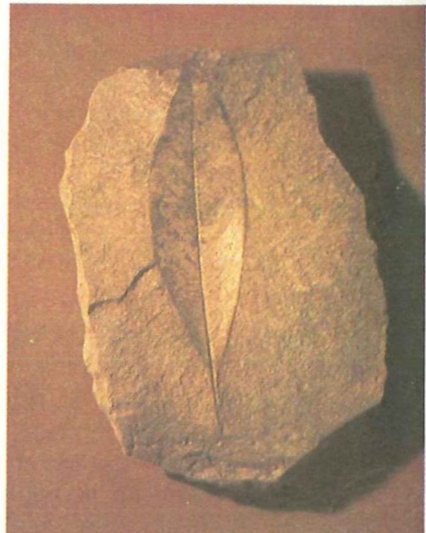
Vannak azonban valódi kőerdők is, például amikor a fákra vulkáni kitörések pora rakódik. Ilyenkor a kovasav átjárja a fa minden sejtjét, és fokozatosan kővé alakítja.

Ilyen kovásodott erdőségek hazánkban is találhatók. Az ország északkeleti szegletében, a Zempléni-hegyek között van egy kőbánya, amelyben fehér színű, jól faragható vulkáni kőzetet fejtenek. A fehér kőzetből a bányászkodás során egyre-másra kerültek elő vékonyabb-vastagabb ősi fatörzsek. Olyan fák voltak ezek, amelyek a mainál sokkal melegebb éghajlatról tanúskodnak, olyasféléről, mint amilyen ma a trópusi országokra jellemző.

Néhol a kőerdők állatvilágáról is hírt kapunk. A Cserhát-hegységben, Ipolytarnócnál, az erdőre hulló forró vulkáni por úgy temette be az ott élő állatok lábnyomait, hogy azoknak minden finom részlete megmaradt. Ősi, ma már kihalt orrszarvúak, szarvasfélék, ragadozók, madarak lábnyomait ismerhetjük fel közöttük. Az itt élt melegkedvelő növények babér- és kámforfák, platánok között óriási ősfenyők is voltak, s úgy magasodhattak az erdő lombkoronája fölé, mint a toronyházak. Az egyik ledőlt ősfenyő teljesen kővé változott az évmilliók során, de még az évgyűrűk is felismerhetők rajta. Körülötte feküdtek hatalmas tobozai, sőt a tűlevelek lenyomata is megmaradt. (Alsó képünkön egy platánféle levelének lenyomata látható.)

A lábnyomok és a fatörzs maradványa fölé csarnokot emeltek. Körben az átvilágított üvegfestményeken pedig szinte megelevenedik a 20 millió évvel ezelőtti táj, növényeivel, állataival.

Dr. Juhász Árpád

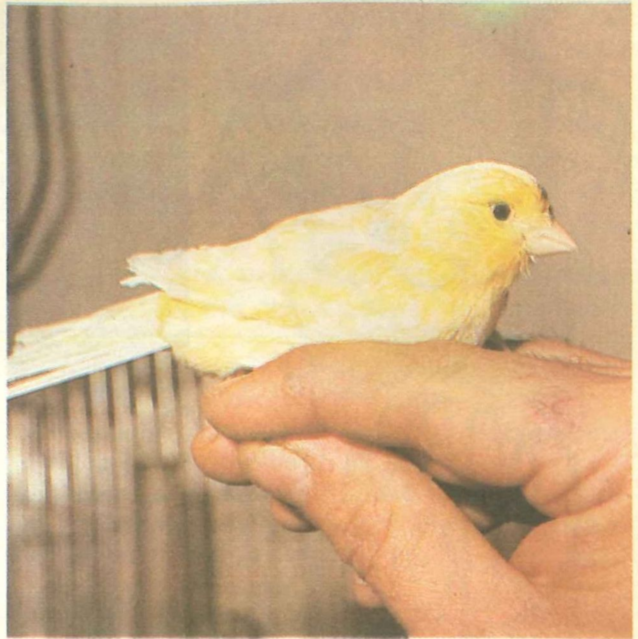

A szerző felvételei

Kedvenceink a lakásban

A kanári

Fotó: Bécsy László

Ha azt szeretnéd, hogy nemrég vásárolt madarad reggeltől estig daloljon, jól és egyedül kell tartanod. Legmegfelelőbb a fémből készült kalitka, mert könnyen és alaposan tisztítható. A szaküzletben vásárolhatsz kanárieleséget, de jó ha feljavítod kevés mákkal, hántolt zabbal is. Sok kendermagot ne adj, mert erősen hizlal (pedig a kanári nagyon szereti). A mageleség mellett kaphat kevéske reszelt nyers sárgarépát és naponta friss tyúkhúrt. A kockacukor viszont nem való a kanárinak!
Télen, amikor hull a hó, és jégcsapok lógnak az ereszen, a kalitkának a szobában a helye. Májustól kezdve, amikor már kellemesen meleg a levegő, kiteheted kedvencedet az erkélyre vagy az ablakba. Jót tesz a reggeli napsugár, de ártalmas a tűző déli nap. A kalitka egyik fele még reggel is maradjon árnyékban, hogy a madár szabadon választhasson.
Ha tenyészteni is szeretnéd a kanárit, az éneklő hím mellé párt kell szerezned. A tojó egyszerre 4-5 tojást rak, a fiókák 13-15 napi kotlás után kelnek ki. Felnevelésükhöz a mageleségen és tyúkhúron kívül szükség van apróra vágott keménytojásra is. A fészket 18-20 napos korukban hagyják el, és rövidesen csipegetni kezdenek. Amikor már rendszeresen esznek, külön kell tenned őket, mert anyjuk az új költéshez készülődve verni, üldözni kezdi felnőtt fiókáit. A szaporítás felelősségteljes szórakozás, ezért mielőtt hozzákezdesz, kérd ki egy tapasztalt tenyésztő tanácsát, hiszen nagyon sok olyan lényeges apróság van még, amelyekről itt hely hiányában nem ejthetünk szót. Ha a fiókák sikeresen felnőttek, írd meg a szerkesztőségnek!

Schmidt Egon

Táncolj az egészségért!

Fotó: Kunkovács László

1988. április 29. a tánc világnapja. A „Gyermekek a gyermekek egészségéért" alapítványhoz kapcsolódva új akciót bocsátunk útjára ezzel a jelszóval: „Táncolj az egészségért!" Április 30-án délután 3 órakor lesz az első találkozás a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Házában, ahol a társastánc szórakoztató, illetve verseny formájával ismerkedhettek meg. A következő hónapokban is találkoznak majd azok, akik szeretnek táncolni, de hogy milyen táncokat láttok, az maradjon meglepetés.

A rendezvények belépti díjával az alapítványt támogatjátok, és ha a találkozás alkalmával táncra perdültök, ti is „táncoltok az egészségetekért".

A Mezőgazdasági Múzeum programjaiból

Új állandó kiállítás nyílt „Vadászat, vadgazdálkodás Magyarországon" címmel. Az érdekes gyűjteményben látható például a Körös folyó medrében talált 8000 éves szarvasagancs, a mai magyar vadászat világhírű trófeái, valamint a hazánkban vadászható nagyvadfajok szarvas, muflon, vaddisznó stb. preparált példányai. Április 9-én 15 órakor tárlatvezetéssel együtt tekinthető meg a „Természetvédelem Magyarországon" című kiállítás. Tárlatvezető: Rogna Emília. A múzeum Természetbarát Köre gyermekek és szülők részére havonta egy kirándulást szervez szombati napokon 9-től 13 óráig. Április 16-án a Moszkva téri óránál lesz a gyülekező. Minden túrázni kedvelő gyereket és szülőt szeretettel várnak.

HEROSZ

A Herman Ottó Magyar Országos Állat- és Természetvédő Egyesülete (HEROSZ) a következő felhívással fordul az állatokat és a természetet szerető gyerekekhez, felnőttekhez: *„Kedves Barátunk! Sokan vannak, akiket bánt a magukra hagyott, tehetetlenül kóborló állatok látványa. Talán még többen vannak azok, akiket megrendít és felháborít az állatokkal való kegyetlen, embertelen bánásmód. Reméljük, hogy együtt tehetünk valamit környezetünk megóvásáért és társainkért: az állatokért. Csatlakozzatok egyesületünkhöz, és jó szándékkal, segítőkészséggel támogassátok munkánkat!"*
Cím: 1054 Budapest, Vigyázó Ferenc u. 4. Telefon: 319-507, 318-380.

Terítési verseny

Családi versenyt rendeztek a Havanna Közösségi Házban, Budapesten. A húsvéti mintaterítésen sokan és szívesen vettek részt. A versennyel egy időben Amfora árubemutatót is rendeztek a szervezők. Képeinken a tavalyi győztesek asztalai láthatók.

Cserebere

— Negyedik osztályosok vagyunk. Sokan olvassuk a Kisdobost. Szeretnénk egy negyedikes osztállyal levelezni: Bencze Mónika rajtitkár, Berhida, Kossuth Lajos u. 69. 8181.

— Képeslapot gyűjtök, és szeretnék cserélni gyerekekkel: Gulyás Ágnes, Tiszaszalka, Petőfi út 25. 4831.

— Levelezni szeretnék. Naptárt, matricát és kabalákat gyűjtök: Lovász Beáta, Kállósemjén, Rákóczi u. 28. 4324.

— Levelezni szeretnék. Gyűjtöm a matricát és a bélyeget: Paróczai Ádám, Kőröstetétlen, Szolnoki u. 1. 2745.

Kölyökrádió

Április 6-án indul a Kölyökrádió. Minden hétfőn, szerdán és pénteken 17.05—17.30-ig a Petőfi adón. Írd meg, mit hallgatnál szívesen délutánonként. Címünk: Kölyökrádió, Bp., 1800 Bródy S. u. 5—7.

OLIMPIATÖRTÉNET

Misa mackó emlékei

A moszkvai olimpia jelképe a kedves, bumfordi Misa mackó volt, aki a Luzsnyiki Stadion 4500 ember alkotta élőképén könnyezve búcsúzott a játékoktól. Mire emlékezhet a bájos kabalafigura az 1980. évi nyári olimpiából? Az öröm megnyilvánulásaira! Arra, hogy a brit úszó, Goodhew két kezét magasba lökve szünet nélkül mutatta a győzelem V betűjét; a svájci kerékpáros, Dill-Bundi pedig letérdelve, a tiszteletkör után megcsókolta a szibériai vörösfenyőből készült pálya talaját. Növényi Norbert, a kötöttfogású birkózás 90 kilogrammos súlycsoportjának magyar olimpiai bajnoka, a győzelem pillanatában térdre rogyott, a fején átlendült, majd hátraszaltót csinált, a román edzőt felkapva megcsókolta, jutott puszi a finn mérkőzésvezetőnek is, aztán ötméteres ugrással a szövetségi kapitány, Hegedűs Csaba ölébe repült. És ugyanez a fiatalember néhány perc múlva már könnyezett. A dobogó legfelső fokán állva, a főárbocra felkúszó háromszínű zászlót nézte, és együtt énekelt a zenekarral. A himnuszt, ami számára és a világon hozzá legközelebb állók számára egy országot, egy hazát, meghatározó közösséget jelent.

Misa mackó azt sem felejti, hogy a világ legjobb sportolói közül az Egyesült Államok, Japán, az NSZK és Kenya sportolói nem voltak kíváncsiak rá. Még pontosabban, ezen országok vezetői nem engedték, hogy sportolóik ott legyenek a moszkvai olimpián.

De 81 ország versenyzői összemérték tudásukat, és nem kevesebb mint 97 alkalommal a fennálló világcsúcsot is megjavították! A baráti együttműködés nemes pillanataira is volt példa Moszkvában.

A két hosszútávon: öt- és tízezer méteren, a finn és az etióp futók vívtak nagy csatát. Élvezetes, felejthetetlen csatát! Ötezer méteren a két etióp másodhegedűs, Kedir és Kotu diktálta az iramot, a nagy öregnek, Yifternek, kedvező iramot. Yifter szintén etióp. Vezettek, váltottak, figyeltek, nehogy a finnek vagy a többiek becsapják őket. Aztán két körrel a cél előtt Kedir ment az élre, jó néhány méter előnyre tett szert. A mezőny pánikszerűen lódult a robbantó után, aki viszont ebben a pillanatban lassított, s míg a többiek reagáltak arra, hogy mi is történt, addig Kedir elegánsan lépett egyet jobbra, utat engedve Yifternek, majd visszalépve tovább lassította az iramot. Mire a többiek észbekaptak, Yifter már utolérhetetlenül robogott a cél felé. A barátság, a bajtársiasság, a jó taktikai együttműködés mintapéldája volt!

Novotny Zoltán

Növényi Norbert

Fotók: MTI

Postafiók 100

Kedves Barátaim!

Ülök az íróasztalnál. Kinn, a „tar ágak-bogak rácsai között" szürke maszat az ég. Január hetedike van. Arra gondolok, vajon milyen kedvem lesz áprilisban, amikor már nyitogatják bimbóikat a gesztenyefák. Nincs mese, most kell magam a tavaszba képzelni: az áprilisi lapot írjuk. Olyan ez, mint egy igazi áprilisi tréfa. Az a szerencse, hogy barátaim mindig elárasztanak levelekkel, így nem kell sokáig töprengenem.

Nyíljék egymillió virág!

„A Kisdobos felhívására úgy gondoltuk, hogy megszépítjük környezetünket. Elindultunk. Nemsokára a Bartók Béla téri magboltba értünk. Rengeteg gyönyörű virágmagot vettünk. Útközben játszottunk és beszélgettünk. Mikor visszatértünk az iskolába, választani lehetett a virágmagok között. Én Pézsma búzavirágot kaptam. Nagyon szép lesz, biztosan. Azóta állandóan az jár a fejemben, mikor nyílik már ki, mikor láthatom. Kérlek benneteket: ültessetek ti is virágmagokat!" **Széll Andor,** Madách Imre Általános Iskola, Szeged, Madách u. 20. 6721.

Környezetvédelmi őrjárat

„Szebbé szeretnénk tenni környezetünket. Tavasztól hetente környezetvédelmi őrjáratot szervezünk. Körbejárjuk az iskola környékét és a Május 1. ligetet, ahol nagyon szeretünk játszani. Amit tudunk, mi rendbe teszünk, de ha kell, segítséget kérünk. Igazgató bácsink megengedte, hogy szüleink segítségével egy homokozót csináljunk. A kisebbek biztosan örülnek majd! De az első homokvárat mi építjük! Virágokkal szeretnénk beültetni iskolánk kiskertjét. Most ültettük el a magokat palántának. Ezeket a feladatokat vállaltuk." A Killián György Általános Iskola, Zalaegerszeg 8900 — 28 gyerek aláírásával.

Vetélkedő az egészségért

„Szerencsen, az új 3. számú Általános Iskolában rendezték meg a Vöröskereszt vetélkedőjét „Az egészséges gyermekekért" címmel. A szerencsi általános iskolák kisdobosai rajonként 3 fővel indulhattak a versenyen.
Változatosak voltak a feladatok: totó, tejivóverseny, villámkérdések... Mi már tavaly is részt vettünk ilyen versenyen, így csoportunk tapasztalt versenyzőkből állt. Meg is volt az eredménye: elsők lettünk! Sok értékes ajándékot nyertünk: társasjátékot, vöröskeresztes figurákat, tájékoztatót az egészséges életmódról... Örültünk a díjaknak." **Kovács Erzsébet,** 3. sz. Általános Iskola, Szerencs, Csalogány út 3900.

Múzeumlátogatás Kocsordról

„Hozzánk legközelebb 6 km-re Mátészalkán van múzeum. A környék falvaiban gyűjtött régi használati tárgyakat mutatja be. Látható itt szekér, hintó, lószerszám, halászati eszköz... A Szatmári Múzeum szervezője, Farkas József igazgató, aki könyvet írt a mi vidékünk régmúlt szokásairól „Amiről az Ecsedi-láp mesél" címmel. Ajánljuk minden kisdobos könyvespolcára!" A Kisdobos-barát őrs nevében **Pócsi Zoltán,** Kocsord, Jókai u. 14. 4751.

Családi ünnep

Sok szép ünnep vesz körül bennünket tavasz idején. Egyik közülük igazán bensőséges. **Julesz Máté** szegedi olvasónk versének részletét közöljük, mert anyák napja közeleg. Jó lesz előre kigondolni, mivel lepjük meg anyut, nagyit. Máté ezt találta ki:

„Ünnephez készülve vár most,
díszben áll az egész város.
Ám e pár sor, bárhogy koppan,
csak a tiéd, magam róttam."

Írjátok meg, ti hogyan ünnepeltek ezen a szép ünnepen. Várom válaszotokat. Szeretettel üdvözöl benneteket a szerkesztőség nevében:

Dobos Dorka

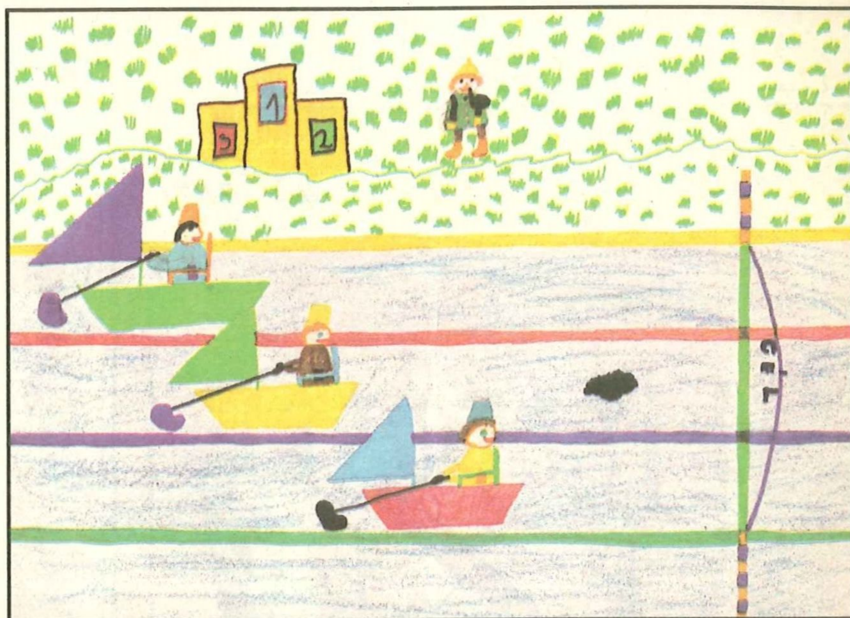

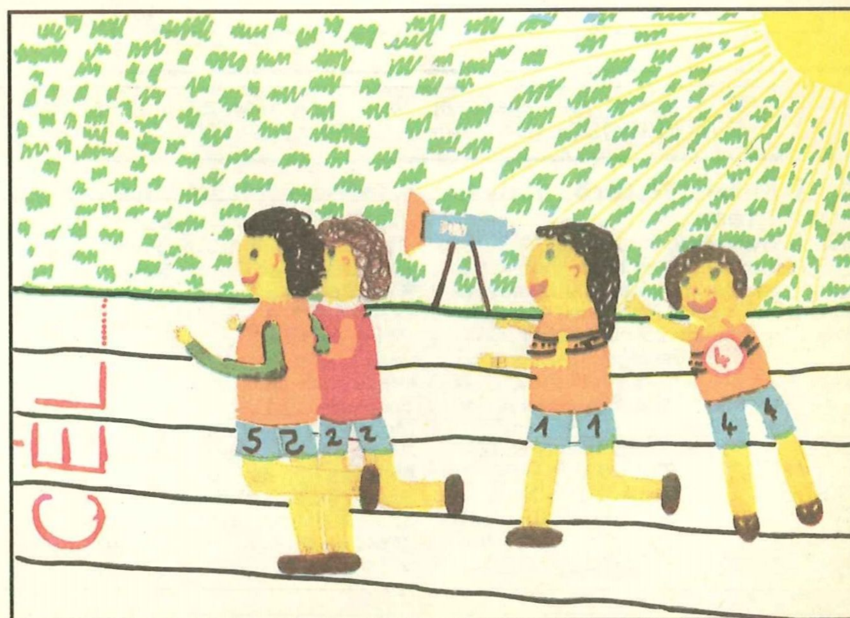
Anyák napi ajándék

1. A kalocsai babákat vágjátok ki a vastag vonal mentén.
2. Vegyetek egy kis kockás zsebkönyvet, melynek B-vel jelölt kemény fedelét ragasszátok a baba első és hátsó oldala közé (A C ábra szerint). A baba jobb kezénél lévő fekete csíkot óvatosan hasítsátok fel: ide tűzhetitek a fakanalat vagy a virágcsokrot.
3. A kosár fogantyúját először fűzzétek át a bal kézen, és utána ragasszátok a kosárhoz. A fonalra kötözött ceruzát is ide köthetitek, de rögzíthetitek a füzethez is.
4. A kész „emlékeztetőt" a derekán átkötött zsinórral vagy szalaggal függesszétek fel, hogy a jegyzettömb lapjai könnyen letéphetők legyenek.

*

A rajzokat **Fehér Anna** pomázi, **Ébert György** és **Nagy Lajos** bári kisdobosok készítették.

Április 2.

Majdnem ugyanolyan ez a nap, mintha bármely más hónap második napja volna. De mégsem egészen olyan, egy picike különbség mégis van a mai nap és valamely más hónap második napja között.
A mai nap ugyanis április 1. után következik. És éppen emiatt nem lehet olyan, mint valamely más hónap második napja, mert azon túl, hogy ez a mai nap is a tegnapi után következik, mint a többi, ez a mai nap április 1. után is következik, mint egyetlen más nap sem a többi közül. Ráadásul tegnaptól kezdve nem az vagyok, aki voltam.
Tegnaptól kezdve más vagyok.
Április bolondja.
Apunak ugyanis sikerült áprilist járatnia velem; elhittem neki, hogy mákos az orrom, és már rohantam is lemosni, s csak a tükör előtt jutott eszembe, hogy aznap még nem is ettünk semmi mákosat, a karácsonyi mákos kalácsból pedig mégse maradhatott mákszem az orromon. Nekem viszont a húgomat sikerült bolonddá tennem, a húgomnak anyut, anyunak pedig aput.
Azt hiszem, nincs a világon olyan ember, aki ezen a napon is az lenne, aki volt.
Aki ne volna április bolondja.
Én szeretek bolond lenni, mert így úgy vagyok más, mint aki voltam, hogy nem vagyok más mégsem.

Tóth László

ÁPRILISI FEJTÖRŐ

Keresztrejtvény

A megfelelő helyre írjátok be a megadott szavakat, majd olvassátok össze a színes mezőkbe kerülő betűket. Ezt kell beküldeni.

ÖSVÉNYEN, HÖKKENTŐ, TAURUS, ROBBAN, GYOLCS, UNALOM, ILLAT, INOTA, LAPÍT, RÚGNI, KRÉTA, EBADÓ, NEVA, RÉTI, DÓRA, ALUL, SVÉD, SOLT, LOM, KÓD, HÚS, MÁS, CSA, ÓVÓ, SOM, US, UP, SÍ, ŐN, LÁ, NB

U=Ú

Szólánc

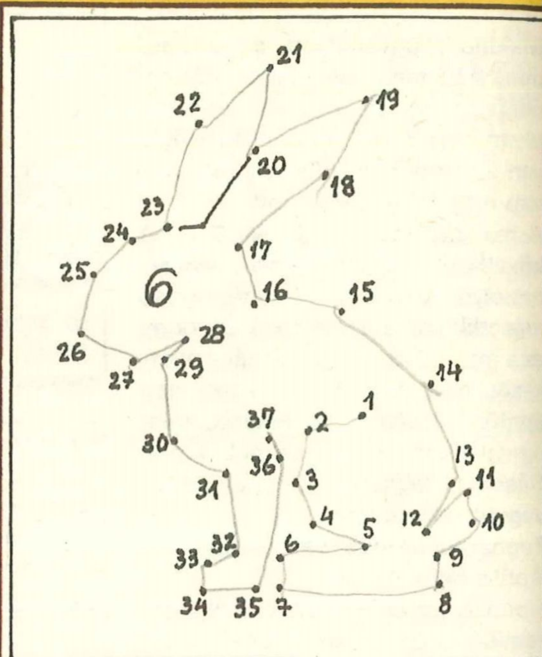
Ha egy szóban megváltoztatunk egy betűt, ismét értelmes szót kapunk. Újabb betű megváltoztatásával ismét értelmes szót kapunk. Íme egy szólánc mutatóba:

KÉK-KÉP-LÉP-LÉT-RÉT

Induljatok el a BOR szóból, és jussatok el a VÍZ-hez, majd a SÖR-től a TEJ-hez. Keressetek minél rövidebb szóláncokat!

Kösd össze

a pontokat a számok sorrendjében.

Betűrejtvény

A rejtvények megfejtését április 26-ig juttassátok el nyílt levelezőlapon szerkesztőségünkbe.
Cím: KISDOBOS 1502 Budapest, Postafiók 100.

A januári fejtörő helyes megfejtése

Keresztrejtvény: „BOLDOG ÚJ ÉVET". **Parketta:** van több lehetőség is. 6 db parketta kell. **Rejtélyes összeadás:** a „D" csak 1 lehet, mert két egyjegyű szám összege 20-nál kisebb. „C" = 0. Az „A" és „B" összege 10 kell legyen, tehát 2—8, 3—7, 4—6, illetve 8—2, 7—3, 6—4 jöhet számításba. **Egy kis nyelvelés:** elég sok ilyen szó van. Néhány mutatóba: POSTA-TAPOS, MESTER-TERMES, CSIKAR-KARCSI, TAPASZ-PASZTA, CSÓKA-KACSÓ, PUSKA-KAPUS, HAMAR-MARHA, CSATÁR-TÁRCSA, KAROK-ROKKA, PAPI-PIPA, LÁMPA-PALÁM, CIMPA-PACIM, SZIVI-VISZI, TESTVÉR-VÉRTEST, KERET-RETKE.

A januári fejtörők helyes megfejtéséért az alábbiak nyertek 50,— Ft-os könyvutalványt:

Gallyas Vera, Lőrincz Emese, Szoták Tímea Budapest; **Novák József** Bekecs; **Hamza János** Békés; **Szigeti Szilvia** Boglárlelle; **Mészáros Mónika** Budaörs; **Kiss Szabolcs, Ungvári Anikó és Andrea** Debrecen; **Béres Enikő, Oláh Béla** Dombrád; **Tóth Norbert, Vass Krisztina** Ercsi; **Farsang Zsolt** Gerézdpuszta; **Péter Zoltán** Gógánfa; **Vecsey Melinda** Győrvár; **Császár István** Harsány; **Horváth Linda** Kaposvár; **Somogyi Balázs** Kiskunfélegyháza; **Simon Krisztina** Kiskunlacháza; **Lencse Lívia** Lébénymiklós; **Kiss Gabriella** Magyarkeszi; **Félmann Zoltán** Magyarlak; **Györkei Zita** Magyarszó; **Nagy Teréz** Miskolc; **Hajdú Katalin** Monostorpályi; **Sinka Norbert** Nagykálló; **Horváth Katalin** Nagyvenyin; **Lendvai Róbert** Pannonhalma; **Fazekas Csaba** Pécs; **Bognár Cecília** Rábaújfalu; **Riba Mónika** Regöly; **Varga Hajnalka** Rezi; **Szekér György** Répcelak; **Hacsi Mónika** Sajópüspöki; **Toldi Zsolt** Sárvár; **Kerecsen Balázs** Szakoly; **Temesvári Klára** Szeged; **Svegál Bettike** Székelyszabar; **Lendvai András** Székesfehérvár; **Somodi Zsolt és Mária** Szolnok; **Kovács Krisztián, Márk Ágoston, Mihácsi Melinda** Szombathely; **Vida Magdolna** Telekgerendás; **Dudás Sz. Teréz, Székely Tímea** Tököl; **Prokopecz Zoltán** Üllő; **Sztranyán Renáta** Vác; **Zsiga István** Zalaegerszeg.

Zsinegtartó

Mindenkinek örömet szerezhettek, ha elkészítitek ezt az egyszerű, ötletes ajándékot. Apu jól hasznosíthatja a kertben, anyu a háztartásban, nagyinak segíthet, hogy ne gubancolódjon össze horgolásnál, kötésnél a fonal, de neked is jó szolgálatot tehet barkácsolás közben.

Anyaga bármilyen otthon fellelhető textilhulladék (pl. vászon, karton) és hímzőfonal (pl. gyöngyfonal). Az anyag kiválasztásánál arra figyeljetek, hogy ne könnyen foszló, rojtolódó anyagot válasszatok. Legjobb filcből varrni. A minta bármilyen figura lehet, amire apró lyukat csináljatok, ahol a zsineg (fonal) kivezethető. Nézzétek meg az ábrákat példának (még számtalan lehetőség van: méhecske, katicabogár, pillangó, virágok, pöttyöslabda stb.).

A munka menete: az anyagok kiválasztása után vágjátok ki a zsáknak való 2 db 15 cm × 18 cm-es téglalapokat és az elképzelt mintát. Az egyik lapra varrjátok vagy ragasszátok rá a figurát. A varrás tartósabb! Ezután illesszétek össze a két téglalapot és pelenkaöltéssel varrjátok össze a három oldalát (lásd ábra). Ne feledkezzetek meg a lyukról és az akasztóról sem!

Sikeres munkát kívánok!
Szabó M. Katalin

a pelenkaöltés öltésmódja ...

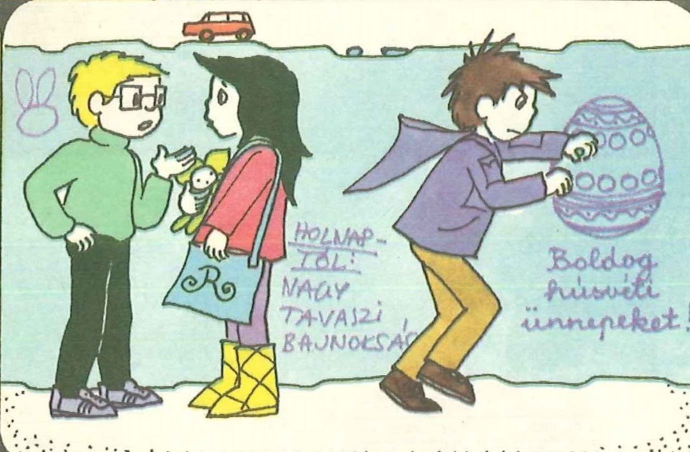
A KÉK KERÍTÉS

Van valahol egy kék kerítés, amelyik szereti, ha rajzolgatnak rá...

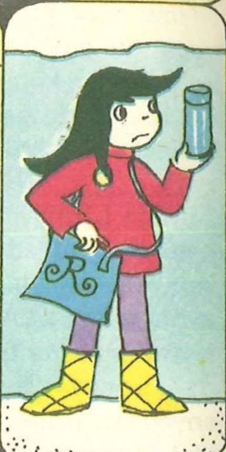

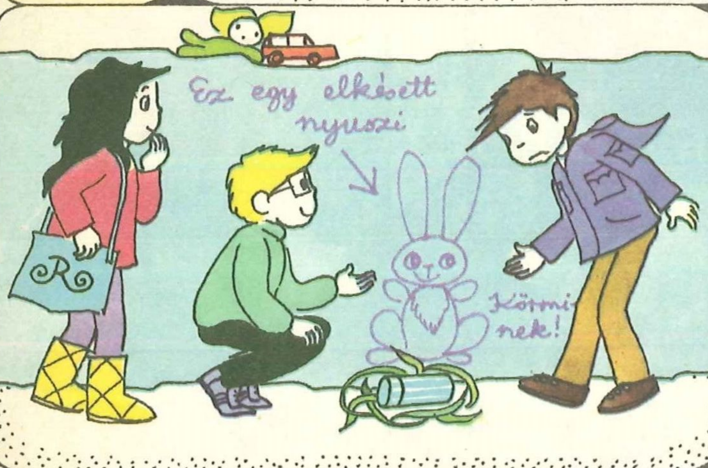
–Nézzétek, mit kaptam húsvétra! – mutatta barátainak Bence és Réka. – Én nem kaptam semmit...– morogta Körmi.

Aztán dühösen belebokszolt a kerítésbe. – Nincs a táskádban valami ajándékféle ??? – suttogta Bence. Réka kotorászni kezdett.

Csak egy doboz babahintőport talált. – Ez igazán nem ajándéknak való! – mutatta Réka. – Próbáljuk meg! – erőszakoskodott Bence.

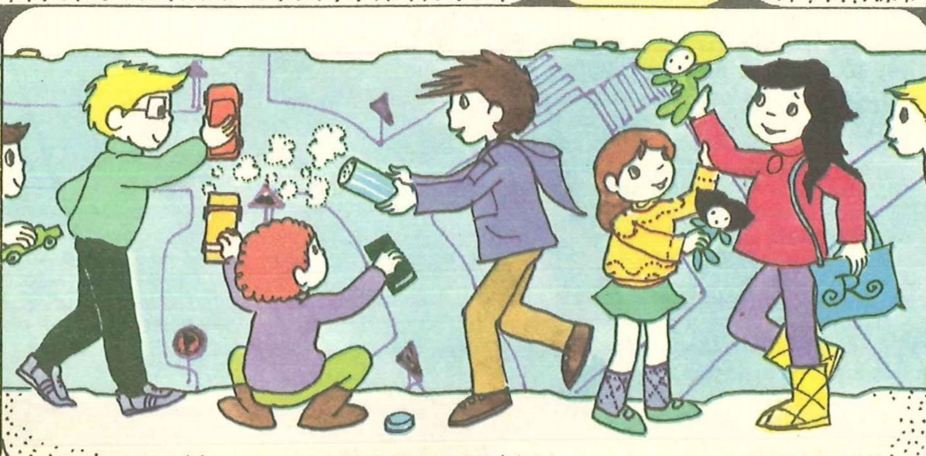

– Nézd, Körmi, a nyuszi neked is hozott valami meglepetést! – Babahintőpor? Fuj! Nem kell! – Várj egy picit! – kiáltotta Bence. – Nézd!

Várost rajzolt a kerítésre. – Gyertek, játsszunk közlekedést! Én leszek az autós, Réka a gyalogos, Körmi a füst meg a köd!

Körmi földerült. Buzgón fújta a ködöt és a füstöt. Alig győzte a munkát, mert egyre többen jöttek közlekedést játszani ...

Marék Veronika